

ТЕМА: КОНСТРУЮВАННЯ З БУДІВЕЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ У СЕРЕДНІЙ ГРУПІ

План:

1. Характеристика конструктивної діяльності дітей 5-го року життя.
2. Програмові завдання навчання конструюванню з будівельного матеріалу в середній групі.
3. Методи та прийоми навчання конструюванню з будівельного матеріалу на заняттях.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Давидчук А.Н. Конструктивное творчество дошкольника. - М., Просвещение. 1973 г.
2. Давидчук А.Н. Развитие у дошкольников конструктивного творчества. - М. .Просвещение. 1980 г.
3. Лиштван З.В. Конструирование. - М., Просвещение. 1981 г.
- 4 Логіка. Математика, Конструювання та образотворче мистецтво- О.Г. Жукова-Х: « Ранок» 2009
5. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию, / Под. ред. Комаровой Т.С./ - М., Просвещение. 1991 г.
6. Нечаева В.Г., Корзакова Е.И. Строительные игры в детском саду. - М., Просвещение. 1970 г.
- 7 Куцакова Л.В. «Конструирование и художественный труд в детском саду» М: «Творческий центр» 2005

Конструювання і будівельна гра відкриває великі можливості для формування творчості дітей, для всебічного розвитку особистості дитини. Дитяча творчість - це діяльність в процесі якої створюється щось нове для самої дитини.

Багато педагогів, психологів вивчали конструктивну діяльність дітей. Дослідження Нечаєвої В.Г., Лиштван З.В. довели, що під впливом педагогічного керівництва діти починають працювати за власним задумом, де діти відтворюють не тільки кінцевий результат діяльності, але й способи його створення, Лурія А.О. досліджував роль зразка на занятті, моделювання якостей, зв'язків та відношень між предметами дійсності.

Враховуючи зміни в психічному розвитку дітей 5 року життя змінюється й розширюється дитяча діяльність, закладаються основи трудової діяльності. Діти 5-го року життя мають більше знань про навколишній світ, вони більш розвинені фізично, підвищується координація рухів руки. Заняття по конструюванню різноманітніші й багатші за змістом, так як вони відтворюють враження від навколишнього життя.

У дітей виникає все більший інтерес до якості своєї роботи. Дітей цікавить сам процес роботи, в зв'язку з цим вони з задоволенням конструюють, їхня діяльність направлена на отримання якісних результатів. Діти можуть оцінити результати своєї роботи, помітити недоліки. Виникає потреби в контакті з іншими дітьми для сумісної роботи. Діти стараються узгоджувати свої дії з діями товаришів для досягнення загальної мети. Вони вже можуть розуміти вимоги дорослих і підчиняти їм свою поведінку. У дітей середньої групи вдосконалюються способи роботи з різноманітними матеріалами, вони можуть виконати більш складні завдання, оволодіти деякими узагальненими способами роботи, відтворювати нескладні зразки, зображені на малюнку.

Діти чотирьох років набувають стійкий інтерес до будівельних ігор. Вони добре знайомі з деякими деталями будівельного матеріалу, знають їх призначення. Досвід в конструюванні, отриманий ними раніше, дає змогу набути деякі технічні навички, запам'ятати способи створення нескладних споруд.

У середній групі використовують набори великого будівельного матеріалу для гри на підлозі (2 набори на групу), набори маленького будівельного матеріалу (по 1 набору на дитину), тематичні набори, набори дрібних іграшок, конструктори для хлопчиків і дівчаток (4-6) на групу, комплект великих м'яких модулів (22-25 елементів)

Якщо в молодшій групі діти в основному створювали споруди по зразку вихователя, то в середній групі вже можуть назвати споруду, яку будуть створювати. Вчать визначати з яких частин складається споруда, розрізняти деталі по величині, формі, встановлювати просторові

відношення відповідно одна одної, здатні виконати конструкцію до кінця.

Діти можуть назвати тему своєї майбутньої конструкції.

Але під впливом зовнішніх факторів діти можуть змінити свій задум і робота може закінчитися лише за допомогою вихователя. Ігри дітей стають більш різноманітні за тематикою, багатші за змістом.

Програма в цій групі передбачає завдання на закріплення знань та вмій набутих у попередніх групах.

. Дітей вчать вживати слова, які означають просторові відношення: "справа-зліва, ближче - далі, спереду-ззаду. Діти повинні розуміти практичне значення предметів (міст - для переходу чи проїзду транспорту).

Вчать підбирати деталі по величині, формі, кольору, в відповідності зі змістом конструкції. Знайомлять з новими деталями - циліндром, брусом, пластинами довгими, короткими, арками. Вчать правильно називати їх. Діти створюють більш складні споруди, самостійно прикрашають їх деталями з наборів та обігрують іграшками. В процесі навчання діти засвоюють знання про те, що деталі володіють різним ступенем стійкості, яка залежить від положення на площині та від поєднання з іншими деталями: кубик стійкий налюбій грані, цеглинка – на широкій грані. Дітей знайомлять з тим, що деталі можна замінити іншими. Важливо, щоб діти засвоїли принцип заміни, а під час виконання потрібно їх направити на самостійне вирішення завдань :

Подумай, чим можна замінити кубик, якщо його не вистачає».

Тематика споруд майже така як в молодшій групі. Особлива увага приділяється акуратному виконанню конструкцій, вихованню інтересу до їх якості.

Вчать дітей працювати організовано, підтримувати порядок на столі.

Матеріал треба розкласти на середині столу, групувати деталі, по формі, розкласти так, щоб вони не займали багато місця. Брати тільки ті деталі, які їм потрібні спочатку і в тій послідовності, в якій виконується споруда.

Залучаючи дітей до розкладання деталей, вихователь визначає їм тільки кількість деталей на кожен стіл. Після занять діти самостійно розбирають споруду, а матеріал кладуть на місце. Поруч з матеріалом кладуть іграшки для обігрування.

У середній групі використовуються такі типи занять:

- а) за зразком,
- б) за показом вихователя,
- в) за умовою,
- г) за задумом,
- д) названою темою.

1. За зразком вихователя:

Розроблено Ф.Фребелем Його суть: побудова з деталей будівельного матеріалу та конструкторів конструкцій на прикладі зразка та способів виготовлення. Дана форма навчання, заснована на наслідуванні та забезпечує пряму передачу готових знань, способів виготовлення

Дослідження В.Г.Нечаєвої,З.В.Ліштван, А.М.Давидчук показали, що

правильно організоване навчання за допомогою зразків-це необхідний та важливий етап, в ході якого діти пізнають про властивості деталей будівельного матеріалу, оволодівають технікою конструювання, узагальненими способами аналізу.

Особливе місце займає діяльність в якій дітям відтворюють реальний предмет чи його зображення. Діти сприймають зразок, де чітко видно всі деталі конструкції, що дає змогу його скопіювати, але тут є свої труднощі, особливо коли зразок дає багато деталей, та діти не бачуть ходу створення конструкції, їм важко визначити способи конструювання на основі тільки зорового сприймання предмета, для цього погрібне провести повний аналіз зразка.

2. За умовою:

Запропоноване М.Подяковим

Характерною особливістю цього виду являється те, що діти не зображують готовий предмет, а без зразка, малюнків та показу способів створюють його в відповідності з вимогами. Тут ні способи діяльності, ні зміст по створенню споруди перед дітьми не розкриваються. Виходячи від призначення споруди, якій вона повинна відповідати, діти самостійно визначають конструктивний задум. По умові заданій дорослим, діти повинні спочатку уявити предмет, а потім знайти способи його створення. Для цього діти повинні уявити споруду; яку створювати раніше, співставити її з умовою, знайти невідповідність, в потім підібрати такі способи роботи, які дають можливість перетворити дану конструкцію.

Основні завдання повинні виявлятися через умови та носити проблемний характер, так як не даються способи вирішення. У дітей формуються вміння аналізувати умови та на цій основі будувати свою практичну діяльність. Конструктивний задум дітей з елементами творчості може створюватися в конструюванні де відтворюється особиста перетворююча діяльність мислення уяви дитини, визначена його пізнавальними інтересами. Конструктивні завдання "по умові" діти можуть вирішувати тільки тоді, коли в них є повний досвід. Для цього їм потрібно оволодіти різноманітними способами конструювання, уявлення про різнобічність конструкції одного й того ж об'єкта.

Конструюванню предмета " по умові" повинно передувати конструювання предмета за зразком. Коли в дітей сформовані конструктивні вміння та уявлення про предмет, тільки тоді вихователь ставить перед дітьми більш складні конструктивні завдання, які вимагають від дітей самостійного визначення як змісту конструкції так і способів її виконання

П мол. гр. - доріжка для пішоходів та машин
сер. гр. - міст для пішоходів та машин, гараж для великої та маленької машини, меблі для 3-х ведмедів
стар. дош. вік. - станція метро з 2 -я входами і 2-я виходами, двокімнатна квартира для ляльок; гірка зі спуском, перилами, площадкою пароплав, щоб розмістилися вся

команда і пасажери.

Вихователь пропонує дітям створити конструкцію, яка буде використовуватися в певних умовах (паркан для садау з гарними воротами, де будуть гуляти мотрійки). Ось такий Мотрійки у нас різного розміру - великі та маленькі Ви повинні побудувати такі ворота, щоб ляльці було зручно заходити. Тут діти вирішують 2-а завдання: по зразку побудувати паркан з воротами для саду самостійно підбирати деталі в відповідності з розмірами ляльок; друге завдання - прикрасити ворота, Така форма навчання розвиває творче конструювання, але при умові коли діти мають певний досвід- вміють узагальнено уявляти об*екти, аналізувати схожі по структурі.

3. По задуму:

Творчий процес, в ході якого діти мають можливість проявляти самостійність та творчо використовувати навички отримані раніше Коли діти самостійно визначають як зміст конструкції, так і способи її виконання. Діти можуть просто відтворювати її конструкції які раніше будували, або на основі сприймання предметів дійсності, які в процесі розумової діяльності перетворюють в уявлення майбутньої споруди. Діти в роботі використовують архітектурні вирішення, які створювали раніше. Ступінь самостійності залежить від рівня знань та умінь дітей, в зв'язку з цим конструювання за задумом не являється засобом навчання дітей створення творчих задумів, воно лише забезпечує можливість самостійно і творчо використовувати знання та вміння

4 За темою

Його суть на основі загальної тематики конструкцій діти самостійно втілюють задум конкретної споруди, вибирають матеріал, способи виготовлення. Ця форма конструювання близька за своїм характером до конструювання по задуму, лише з тією різницею, що задум обмежується певною темою. Основна мета конструювання за темою закріплення знань та умінь дітей. (без зразка). Наприклад: всі повинні побудувати будинки для маленьких ляльок, звірят. Будинки повинні бути прикрашені, різні за розміром, формою то зручні для їх жителів. Діти повинні самостійно зібрати конструкцію будинку, відповідні деталі, встановити їх на площині та продумати як їх прикрасити.

Тут важливо правильно розставити столи - в ряд, діти стоять по дві сторони столів, кожен будує свій дім на умовно відведеному місці (вулиці), вулиця довга, будинки різні.

Для навчання дітей конструюванню використовують різноманітні прийоми. Вибір методів та прийомів залежить від вимог програми, від матеріалу з яким вони працюють, від досвіду, знань та умінь дітей. При визначенні програмових завдань слід спиратися на досвід дітей, постійно ускладнювати

завдання, розвивати здатність самостійно вирішувати посильні конструктивні завдання. Вихователь повинна проводити спостереження за будинками, які будуються, звертати увагу на дружну роботу будівельників, розглянути архітектуру будівель, спостерігати за транспортом тощо.

Основним прийомом навчання дітей являється зразок, виконаний вихователем, де вихователь проводить обов'язково обстеження. Спочатку об'єкт розглядають в цілому, потім визначають основні частини та встановлюють їх просторове розташування, далі розглядають деталі. До обстеження зразка залучають дітей. Якщо діти помиляються або затрудняються при аналізі зразка, тоді вихователь підказує правильну відповідь. Зразок використовується на першому занятті, потім можна запропонувати дітям схематичне зображення. Під час аналізу можна порівняти сам зразок зі схематичним малюнком на якому предмет зображено спрощено: передається його загальна конфігурація, основні частини та їх просторові відношення. Співставлення схеми зі зразком допомагає дітям орієнтуватися в будові предмета, визначитися з деталями будівельного матеріалу. Предмет зображують з тієї сторони де найкраще видно його будову. Його частини можуть бути виділені різним кольором або штриховкою. Схема повинна бути зображена в одному масштабі із зразком, щоб дитина у разі ускладнення в будівництві зображення могла виконати накладання деталей прямо на схему. Схеми дітям пропонують скоріше за все під час виконання складних завдань, в яких велика кількість деталей. Схеми допомагають дітям відпрацьовувати техніку більш точного з'єднання частин, виділяти якості предмета, чітко уявляти собі його будову. Потім діти самі створюють свої варіанти споруд. Після засвоєння та відтворення зразка вихователь пропонує самостійно споруду перебудувати в висоту, ширину, довжину. « Побудуй такий же будинок, але високий» Після конструювання за зразком, дітям пропонують виконати завдання за умовою де діти повинні зрозуміти залежність конструкції об'єкта від його практичного призначення. Бажано дітям, які сидять за одним столом давати різну умову: один змінює споруду в довжину, другий в висоту і т.д. Важливо допомогти дітям порівняти розміри іграшки та майбутньої споруди.

Тематика занять та ступень складності не дуже відрізняється від конструкцій II молодшої групи : меблі для ляльок, гараж, будинки великі та малі, мости, літак, автомобіль. Але дітям дається більш змоги проявляти самостійність.

Велика увага приділяється обстеженню зразка; спочатку дають назву будові, потім розглядають в цілому, звертає увагу на красу загальної форми, визначають призначення будівлі в житті; потім виділяють в споруді частини звертаючи увагу на їх розміри, розглядають з яких деталей складається кожна частина. Після цього діти приступають до конструювання.

Рідко використовують конструювання за показом вихователя. Ця форма не дає змоги творчо вирішувати завдання, а діти привчаються копіювати зразок.

Такі заняття можна проводити в другу половину дня, де діти можуть погратися спорудами.

Особлива увага приділяється вмінню планувати послідовність роботи, підбирати деталі для спорудження відповідно змісту. Дітей вчать порівнювати, групувати предмети за своїми якостями.

На засвоєння кожної конструкції відводиться декілька занять. Спочатку будують за зразком, а на слідуєчих заняттях - самостійно перебудовують цей зразок в відповідності з заданими умовами, тобто вирішувати деякі конструктивні завдання.

Наприклад, після того, як діти навчилися будувати міст за зразком, навчилися робити опори, перекриття, спуск для машин, які деталі для цього використовували, дітям пропонують побудувати міст високий чи широкий, не показуючи при цьому способів конструювання. Дітям пропонують придумати конструкцію моста, виходячи з того матеріалу, який у них є.

Для занять по задуму, матеріал розкладається на столах в більшій кількості по формам. Спочатку заняття вихователь виявляє, що вони будуть будувати, з якого матеріалу, в якій послідовності, для кого, пропонує деяким дітям розповісти про свою споруду. Спочатку діти повинні відібрати потрібний матеріал, після цього приступають до роботи. Така послідовність роботи привчає дітей до попереднього продумування своїх конструкцій та процесу реалізації задуму.

Пояснення вихователя дають змогу засвоїти не тільки дії, які необхідні для виконання конструкції, але й загальний порядок роботи.

Зразок або картинка з зображенням предмета можуть бути використані на занятті на яких дається лише пояснення або коли виникає необхідність допомогти дітям проконтролювати свою роботу, уточнити уявлення про предмет.

Вихователь може здійснювати дітям безпосередню допомогу в здійсненні конструктивних задумів: показати дітям нові прийоми конструювання. Для закріплення вмінь, отриманих дітьми на заняттях та розвитку їх конструктивної творчості в грі можливо використовувати різноманітні прийоми.

В кінці заняття слід звернути увагу не тільки на якість виконання роботи, а й на характер діяльності дітей: чи засвоїли способи конструювання, чи вміють порівнювати, робити нескладні висновки, чи дружно працювали. Вихователь вчить підтримувати порядок в матеріалі, працювати з певній послідовності, темпі, вміти своєчасно закінчувати роботу, встановлювати доброзичливі відношення один з одним.

При аналізі дитячих споруд вихователь дає позитивну оцінку дитячим роботам. і поступово починає залучати до аналізу дітей. У дітей виховують вміння оцінювати естетичні якості предметів. Аналіз споруд дозволяє вихователю виявити чи правильно вони вирішили поставлені завдання, наскільки оволоділи способами дій, а також розглянути якісну сторону

дитячих робіт. Тактовно вказує дітям на допущені помилки при виконанні споруди. Результати заняття слід оцінювати перш за все наскільки конструкція передає образ предмета та наскільки дитина винахідлива та самостійна в роботі. При аналізі колективної роботи вихователь повинен враховувати не тільки якість виконаної роботи, але й процес сумісної діяльності: вміння працювати в колективі, допомагати один одному, виявлення ініціативи при створенні оригінальної конструкції, вміння домовлятися один з одним.

В сумісній діяльності з дитиною педагог виступає не тільки в ролі вчителя, який передає їм свої знання та досвід. Вихователь повинен стати для дитини рівноправним партнером по сумісній діяльності. Елементи співпраці з дорослими – важливий етап подальшого формування колективної діяльності та встановлення між ними довірливих взаємовідносин в конструктивній діяльності. Після кожного заняття під час ігор дітям надається можливість погратися з тими деталями з якими вони будували споруди на заняттях. Вихователь не обмежує дітей в матеріалі, але слідкує за тим, щоб вони акуратно діяли з ним, а по закінченні прибирали його на місце. Дуже важливо, щоб вихователь приймав безпосередню участь в іграх дітей. Не дивлячись на те, що вихователь на заняттях навчала дітей як будувати споруди, в іграх вона може нагадати, що вони будували на заняттях, як цікаво обігрували її та запропонувати повторити її конструкцію